

פרשת יתרו: הראשון שזיהה – מה גרם למהפך הדרמטי בחייו של יתרו?

1. ליקוטי שיחות ד/1271: בפרשת יתרו מסופר על מתן תורה, אירוע שהוא חשוב הרבה יותר מעניין יתרו, ובכל זאת הפרשה נקראת רק בשמו של יתרו ולא בכינוי שמבטא את מעלת מתן תורה (כמו פרשת השבוע שעבר, בשלח, שמכונה גם 'שבת שירה' או 'שבת חזק' וכו'). מכך מובן שעניינו של יתרו הוא חשוב ביותר ויש ללמוד ממנו הוראות לגבי מתן תורה.

ספר הזוהר תחילת פרשתנו: לא ניתנה התורה, עד לאחר שבא יתרו והודה ואמר: 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים', 'ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים', אז התפשט כבודו של הקב"ה למעלה ולמטה ואחר כך נתן ה' את התורה בשלמותה.

שמות יח,א: וישמע יתרו כוהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו, כי הוציא את בני ישראל ממצרים. **רש"י:** מה שמועה שמע ובא (שפתי חכמים: פירוש שבשבילה **נתעורר** לבוא, שהרי אירעו לישראל ניסים רבים ביציאת מצרים): **קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.**

גור אריה: אחרי ששמע [הנס] דקריעת ים סוף שהיה בכלל העולם, מה הוצרך לו מלחמת עמלק?

2. שמות רבה א: ויאמר אל עמו הבה נתחכמה לו – אמר רבי חייא: שלושה היו באותה עצה של פרעה: בלעם, איוב ויתרו. בלעם יעץ את העצה ונהרג [אחרי שנים במלחמת מדין], איוב שתק ונידון בייסורים. יתרו **ברח** וזכה שיישבו בניו ב[סנהדרין הגדולה ב]לשכת הגזית בירושלים. (ילקוט מעם לועז טו: השיב יתרו לפרעה: לו ישמע אדוני המלך לעצתי, לא יעשה רעה לבני ישראל, כי אלוקים בחר בהם יותר מכל אומות העולם וכל מלך שפגע באבותיהם עורר את נקמת אלוקיהם, כמו פרעה ואבימלך שלקחו את שרה ורבקה מידי אברהם ויצחק ונחלו מיד במחלות קשות ... ופרעה התרגז למשמע הדברים, עד שיתרו היה אנוס לברוח למדיין).

שמות רבה שם: יתרו היה כומר לעבודה זרה וראה שאין בה ממש והרהר לעשות תשובה ... עמד והוציא כלי תשמישי עבודה זרה ונתן להם הכול. עמדו ונדוהו שלא יזדקק לו אדם ולא יעשו לו מלאכה ולא ירעו את צאנו ... לפיכך ויבאו הרועים ויגרשום [את בנות יתרו].

3. זבחים קטז: חד אמר: יתרו קודם מתן תורה היה וחד אמר: יתרו אחר מתן תורה היה.

אבן עזרא תחילת הפרשה: הייתה ראוי פרשת החודש השלישי [מתן תורה] להיות כתובה אחרי דבר עמלק ולמה נכנסו דברי יתרו בין שתי הפרשיות? ... ו[במיוחד] לפי דעתי שלא בא רק **בשנה השנית אחרי שהוקם המשכן?** ... אלא בעבור שהזכיר למעלה הרעה שעשה **עמלק לישראל**, הזכיר כנגדו הטובה שעשה יתרו לישראל.

4. יבמות קט,ב: רעה אחר רעה, תבוא למקבלי גרים - **תוספות:** אמר ר"י: היינו איפה שמשיאים אותם להתגייר או שמקבלים אותם מיד, אבל אם מתאמצים להתגייר, יש לקבלם. שהרי נענשו האבות שלא קבלו לתמנע שבאתה להתגייר והלכה והייתה פילגש לאליפז בן עשו ויצא ממנה עמלק שציער לישראל. [בזה מבאר החיד"א מה שבא יתרו לאחר מלחמת עמלק, כי סבר שכעת יקבלו אותו].

ליקוטי שיחות יא/76-77: אף שהחיבור דעליון ותחתון בקריעת ים סוף היה בכל העולמות ... אבל לא הגיע הבריור והעלייה בדרגה התחתונה דלעומת זה. כי מה שהמצרים טובעו בים סוף, **אין זה שהם נתבררו ונזדככו**, אלא שמציאותם **נאבדה ונתבטלה** ... ובזה מבואר מה שלא ניתנה התורה עד שבא יתרו – אף שכבר הייתה ההכנה של קריעת ים סוף - כי דווקא בו ועל ידו נעשה ה**בריור והזיכוך** בחכמה שלעומת זה ונוצרה ה**תחברות דהתחתון ביותר עם העליון ביותר**.

ועל פי הנ"ל יובן שבא לאחר קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, כי בקריעת ים סוף התחיל החיבור דעליון ותחתון, אך במלחמת עמלק הוכח שהחיבור עדיין אינו בשלמותו ועדיין הקליפה מתנגדת. לכן בא יתרו והודה לקב"ה, כדי לתקן ולהשלים החיבור על ידי בירור וזיכוך הלעומת זה.